

Na počátku května se v Brně uskutečnil 9. ročník mezinárodního veletrhu obranné a bezpečnostní techniky IDET. Díky dvouleté periodicitě to letos byla největší evropská akce svého druhu. Ve 280 expozicích se prezentovalo 311 vystavovatelů z 26 zemí, což je o 25 víc než před dvěma lety, i když celková výstavní plocha ve čtyřech pavilonech se zmenšila asi o 10 procent. Tuzemských i zahraničních návštěvníků bylo tolik, jako už dlouho ne; kolem většiny exponátů a v užších uličkách mezi výstavními stánky často doslova nebylo k hnutí.

IDET 2007

*Pancéřované vozidlo Land Rover Defender 110 Tdi Military
Kontejnerová varna a výdejna stravy Variel
(obr. dole)*

*Nabídka pyrotechnických robotů je čím dál
méně přehledná*

Veletrh je především komerční záležitost, ale jako už tradičně i tentokrát byla největším vystavovatelem Armáda České republiky, pro kterou je to vlastně jediná možnost její komplexní prezentace jak v ČR, tak i navenek. Využila celý pavilon F a dalších 16 000 m² venkovní plochy kolem pavilonu a na automobilním polygonu. Návštěvník si tady mohl udělat docela dobrou představu o tom, jak obrovské změny naše armáda jako pevná součást NATO prodělala v uplynulých letech.

Především se jedná o počty: ke konci roku 2006 v resortu Ministerstva obrany pracovalo 37 587 lidí. Z toho je 24 229 vojáků – samozřejmě všichni z povolání – a zbytek představují občanští zaměstnanci. To je jen zlomek počtu příslušníků bývalé československé armády a podobný vývoj zaznamenávají i počty výzbroje. Zatímco v roce 1989 bylo ve výzbroji československé armády 4500 tanků a 4900 obrněných vozidel, nyní má Armáda

ČR 181 tanků včetně modernizované verze T-72M4CZ a 580 obrněných transportérů a podobných vozidel, převážně pásových BVP-2, která by kolem roku 2015 měla být vyřazena.

O co jsou ale současné ozbrojené síly menší, o to by měly být efektivnější. Právě k tomu směřuje úplná reforma a restrukturalizace, v jejichž duchu Armáda ČR žila v posledních letech. Cílem je přizpůsobit armádu současným úkolům, reálným možnostem a v neposlední řadě i požadavkům a zvyklostem spojenců v NATO. Tyto procesy ještě pokračují, ale teď už v daleko menší míře a všechno spíše k potřebné stabilizaci. Média se o Armádu ČR zajímají především v souvislosti se zvenčící patrnými skandály (kterým se nevyhne žádná takto bouřlivě se vyvíjející organizace), se zahraničními misemi (kde Armáda ČR jednoznačně „boduje“) a pak už si všímají jen největších zbrojních zakázek. Strukturální přeměny nejsou tak mediálně zajímavé, a tak se o nich mimo armádu mnoho neví.

Připomeňme si tedy, že bojovou sílu dnešní Armády ČR tvoří takzvané Společné síly, které mají velitelství v Olomouci a sestávají z pozemních a vzdušných sil. Vzdušné síly mají hlavní základny v Čáslavi, Náměšti nad Oslavou a Přerově a je do nich začleněna i 25. protiletadlová brigáda ve Strakonici (vyzbrojená protiletadlovými komplety KUB a SHORAD), a z pozemních sil.

Páteří pozemních sil jsou tři brigády. 4. brigáda rychlého nasazení má velitelství v Žatci, dva mechanizované prapory dislokované v Žatci (41.) a v Táboře (42.) a 43. výsadkový mechanizovaný prapor v Chrudimi. 7. mechanizovaná brigáda s velitelstvím v Hranicích má tamtéž 71. mechanizovaný prapor, zatímco 72. mechanizovaný prapor a 73. tankový prapor jsou umístěny na budované základně v Přáslavicích. 13. dělostřelecká brigáda má velitelství v Jincích. Ze dvou smíšených dělostřeleckých oddílů (jejichž výzbroj tvoří samohybné 152mm kanonové houfnice vz. 77 DANA a čtyřicetihlavňové 122mm raketomety vz. 70 GRAD) 132. sídlí rovněž v Jincích, zatímco 131. je dislokován v Pardubicích. Komplex pozemních sil je doplněn 102. průzkumným praporem v Prostějově.

K podpoře a zabezpečení činnosti Společných sil je určen takzvaný podpůrný komplet. Tvoří jej zejména 14. brigáda logistické podpory v Pardubicích, 15. ženijní záchranná brigáda v Bechyni (sídly jejích sedmi záchranných praporů, jejichž síly a prostředky jsou začleňovány do Integrovaného záchranného systému, jsou Bechyně, Kutná Hora, Jindřichův Hradec, Rakovník, Bučovice, Olomouc a Hlučín), 31. brigáda radiační, chemické a biologické ochrany v Liberci, 101. spojovací prapor a 53. středisko pasivních systémů a elektronického boje (oba útvary v Lipníku nad Bečvou) a konečně 103. středisko CIMIC/PSYOPS (civilně-vojenských a psychologických operací). Zbývající síly Armády ČR – s výjimkou Hradní stráže a Vojenské policie – jsou podřízeny Velitelství sil podpory a výcviku.

Koncem roku 2006 došlo po čtyřech

Hvězdou veletrhu byl obrněný transportér Pandur II 8x8 CZ

letech reformního úsilí k dosažení takzvaných počátečních operačních schopností ozbrojených sil ČR, a to zejména vytvořením a vycvičením brigádního úkolového uskupení na bázi 4. brigády rychlého nasazení. Dosažení cílových operačních schopností celé Armády ČR je plánováno na rok 2012.

Kromě restrukturalizace nebo spíš v souvislosti s ní ozbrojené síly procházejí rozsáhlým procesem přezbrojení směřujícím k modernizaci výzbroje. V rámci vzdušných sil bylo přezbrojení prakticky ukončeno, stejně jako modernizace tanku T-72, a tak největší hvězdou letošního veletrhu byl kolový obrněný transportér Pandur II 8x8 CZ od rakousko-americké společnosti Steyr-Daimler-Puch, pro Armádu ČR vyráběný s účastí českého průmyslu. V Brně byl představen jeden ze dvou prvních, letos dodaných kusů. Ještě v tomto roce jich má armáda dostat 17 a pak postupně do roku 2012 celkem 199 kusů za víc než 25 miliard korun. Není pochybností o tom, že Armáda ČR tak získává bojový prostředek, který patří k nejlepším na světě. Pandur II se pro ni vyrábí v 18 konfiguracích, z nichž je nejpočetnější skupina 63 bojových vozidel pěchoty.

V poslední době, jak známo, vzplály diskuse o nových středních nákladních automobilech, které by měly nahradit staříčky Pragy V3S a byly v počtu 556 kusů objednány v kopřivnické Taťře. Objevily se spekulace, že na vozidle Tatra T810 4x4 s kalkulací cenou 4 500 000 Kč už nebude vůbec nic „českého“. Automobil byl vystaven už na předloňském veletrhu IDET, letos se však ve velké expozici Tatrý neobjevil, ačkoliv s dodávkami pro Armádu ČR by se mělo začít ještě na podzim. Ředitel obranných programů a speciálních projektů a. s. Tatra Ing. Jan Vala nám řekl, že vozidlo je nyní ve vojenských zkouškách a nechťejí prý vystavovat výrobek, u něhož ještě může dojít k drobným změnám. Potom ale připustil, že Tatrý T810 nevystavili právě kvůli zmíněné kampani.

K vidění však bylo mnoho dalších moderních zbraní a prostředků, jimiž je Armáda ČR v současnosti vybavována. 13. dělostřelecká brigáda do konce letošního roku obdrží poslední ze tří mobilních dělostřeleckých radiolokačních systémů středního dosahu ARTHUR (Artillery Hunting

Radar) WLS (weapon locating system). Zařízení od švédské firmy Ericsson Microwave System, která jinak vyrábí například i multifunkční radary PS-05/A pro letouny Gripen, jsou na českých podvozcích Tatra. Od roku 1998 si „arthury“ již pořídily armády skandinávských zemí, ale také Řecka a Velké Británie.

Přednosti systému ARTHUR WLS se uplatní především při vyhodnocování nepřímé dělostřelecké palby. Radar zachytí dělostřelecký granát nebo raketovou střelu hned na horizontu, sleduje střelu několik sekund, z údajů určí nejenom směr, ale kompletně dopočítá její celou dráhu; stanoví jak místo vystřelení, tedy postavení nepřátelské baterie, tak i místo očekávaného dopadu střely. To vše funguje paralelně i pro větší počet střel. Vlastnímu dělostřelctvu, resp. středisku řízení palby tak Arthur dodává nejen souřadnice jednotlivých cílů, nepřátelských palebných prostředků, ale i priorit jejich zničení s ohledem na míru ohrožení vlastních zařízení a jednotek. ARTHUR WLS však může vyhodnocovat, a to i simultánně, také palbu vlastního dělostřelctva. Sleduje dráhy střel v konečné fázi, určí odchylku dopadu každé střely od požadovaného cíle a středisku řízení palby předá podklady pro opravy.

Zahraničního původu je také přenosný protiletadlový raketový komplet velmi krátkého dosahu RBS-70. Šestnáct souprav odpalovacích zařízení s možností použití nočního zaměřovače a s identifikátory IFF (vlastních a nepřátelských prostředků) je určeno pro doplnění výzbroje protiletadlového raketového vojska. Použití najdou mimo jiné i při ničení taktických vzdušných prostředků typu střel s plochou dráhou letu, klouzavých pum a muničních kontejnerů. Zatím bylo objednáno 68 raket MK1, 16 raket MK3 a dvě soupravy učebnových imitátorů.

Firma SVOS Přelouč vystavovala pancéřovaný terénní automobil Land Rover Defender 110 Tdi Military s nosností 3510 kg v provedení „Armoured 3“, které používá mimo jiné Vojenská policie Armády ČR. Parciální balistická ochrana má odolnost Level B4+ podle EN 1063, ochrana proti minám je na úrovni Level I podle STANAG 4569. Vozidlo je vybaveno mimo jiné lafetací pro 12,7mm těžký kulomet nebo 30mm automatický granátomet a při-

Mimořádný důraz se klade na spojení

davnou lafetací pro eventuální další zbraň.

Pokud se jedná o vyzbrojení Armády ČR samonabíjecími pistolemi, letošní IDET nenaznačil žádnou změnu, snad jen s výjimkou Vojenské policie, která se ve své expozici prezentovala pistolemi Glock. V dohledné době by však mohl být vypsán tendr na novou útočnou pušku Armády ČR, a tak se očekávalo, že IDET 2007 by mohl být ve znamení tohoto typu zbraní. Skutečnost ale byla jiná. Z potenciálních dodavatelů jen firma MPi Praha vystavovala několik variant singapurské útočné pušky SAR, zatímco Česká zbrojovka Uherský Brod se prezentovala jakýmsi tajuplným exponátem, který byl ve výstavní vitrině z větší části zakrytý plachtou. Jedinou zásadní novinkou tak v tomto směru byla útočná puška FAMAS adaptovaná pro projekt francouzského vojáka budoucnosti FELIN, řešený společností Sagem Défense Sécurité.

Ve výzbroji moderních ozbrojených sil se nenajde mnoho nových prostředků, které by se obešly bez elektroniky, výpočetní techniky a high-tech materiálů. Ale přece: například VOP Dolní Bousov vystavoval v Brně mechanické silniční a terénní zátarasy, které nahradí notoricky známé betonové jehlany. Takzvaný osten se skládá ze dvou identických částí ve tvaru X o rozměrech 1100x1100x170 mm, které se zaklesnou do sebe a zajistí manipulačními tyčemi. Zátarasy lze tyčemi spojovat do libovolné délky a hloubky. Železobetonový prvek s ocelovými ostny váží 189 kg a a zátaras zastaví vozidlo – tank – do hmotnosti 72 tun. Odlehčený prvek stejných rozměrů z profilové oceli váží 75 kg a zastaví vozidlo do 20 tun. O tento typ prý projevil zájem také Policie ČR.

Rakouská firma CHV Container vystavovala v Brně dvacetistopý pancéřovaný kontejner sloužící jako mobilní kancelář, velitelské nebo strážní stanoviště, ubytovna, místnost pro odpočinek apod. Kontejne-

Přenosný protiletadlový komplet RBS-70 se zaměřováním střely po laserovém paprsku

Aplikace systému GPS už jsou samozřejmostí

ry tohoto typu si prý objednávají také policejní sbory mnoha zemí. Akciová společnost Variel ze Zruče nad Sázavou zase na veletrhu zaujala mobilní varnou a výdejnou stravu pro Armádu ČR. Varna a výdejna jsou ve dvou standardních kontejnerech a mají kapacitu tři jídla denně pro 200 osob. Jak jsme se dozvěděli, i toto zařízení by co nevidět mohlo být k dispozici také v pancéřovaném provedení, které požadují někteří zahraniční zákazníci. Firma vyrábí také lehké policejní kontejnery, které mohou efektivně řešit potřeby dočasného ubytování, kanceláře, šatny, místnosti pro hygienu, stravovací místnosti atd. Kontejnery se vyrábějí v šířkách 1850–2480 mm a v délkách 3000–7000 mm. Jejich výhodou je zvýšená odolnost proti vandalismu a možnost přepravy za osobním automobilem.

Z dalších exponátů, u kterých připadá v úvahu alternativní policejní použití, se můžeme zmínit například o víceúčelových vznášedlech CHIVUS 6 a CHIVUS 10, dodávaných pražskou firmou SHK CZ, nebo o stále populární plastické trhavině Semtex, vyráběné v několika variantách pardubickou společností Explosia. Ale protože celý veletrh byl především o elektronice, upozorníme například na rodinu vícepásmových rušičů s velkým výkonem nabízených prostějovskou firmou URC Systems a použitelných nejen k ochraně před nástražnými výbušnými systémy, ale i k rušení provozu mobilních telefonů, na cvičný velitelský a štábní systém GESI od německé firmy CAE Elektronik, na vyba-

vení pro skrytou rádiovou komunikaci nabízené pražskou firmou Audiopro nebo na ruční laserový měřič rychlosti (vozidel) ProLaser III s digitálním fotoaparátem a s dosahem 350 m, který dodává jiná pražská firma Lavet.

Přemysl LIŠKA

Foto
Jiří NOVÁK

Mezi ukázkami výzbroje 4. brigády rychlého nasazení byl k vidění „samopal“ vz. 58 s moderním nočním zaměřovačem MEO 50S z Meopty Přerov...

...a stále vynikající švédská pancéřovka Carl Gustaf M3

102. průzkumný prapor Armády ČR v Prostějově má už několik let bezpilotní průzkumné prostředky Sojka III TV/TVM. Na letošním veletrhu byl představen o něco menší a modernější denní a noční průzkumný prostředek Mamok Manta z LOM Praha s podobnými parametry: rychlost letu max. 180 km/h, vytrvalost 4 h, dostup 3000 m, operační vzdálenost do 100 km, rozpětí křídel 4,37 m, délka 2,47 m, vzletová hmotnost 62 kg, uživatelská zátěž 10 kg. Manta může přistávat na podvozek nebo na padáku, který zároveň slouží jako záchranný systém.